

הידושו של מקרא

חג הפורים – פרשת כי תשא

ועיין ברש"י הק' דביאר דיצא דבר מלכות מלפניו היינו גזרת מלכות של נקמה שצוה להורגה. ולגבי ולא יעבור ביאר שם דלא יעבור חוק זה מביניהם שיהא זה חוק ודת לכל הבוזה את בעלה.

ולכאורה צריך ביאור מהו הגזרת מלכות שאמר רש"י, דמניין לנו דדבר מלכות היא דווקא גזירת מיתה מן המלכות, הרי מצינו אח"כ במגילה דבר מלכות של כתבו על היהודיים כטוב בעיניכם וכדומה, ובכלל לא מסתבר לומר שכל דבר מלכות איירי בגזירת מיתה של המלכות.

ועוד קשה דמשמע מדברי המן דמה שגזרו בושתי גזרו בכל אשה הבוזה את בעלה וכפי שביאר רש"י, וקשה הדבר עד מאוד דלמה יהא גזירה כל כך קשה על כל הנשים דעל ביזיון הבעל לבד תהא האשה חייבת מיתה, ודבר תימה הוא עד מאוד.

וגם לפי זה קשה למה כל כך הוטב הדבר בעיני השרים, וכי לא חששו שגזירה זו תגרום להרוג בתם אם תבוזה את בעלה וכדומה, ומה טוב כל כך בגזירה זו.

ועוד קשה דגם לפי ביאור רש"י דדבר מלכות היינו גזירת מיתה מ"מ קשה למה לא נכתב להדיא במגילה דנגזר עליה מיתה, ולמה צריך לדחוק ולבאר הדבר בדבר מלכות, הרי בהמן לקמן כן מצינו דנכתב להדיא דנגזר לתלות אותו על העץ, ולמה

אם על המלך טוב יצא דבר מלכות מלפניו ויכתב בדתי פרס ומדי ולא יעבור אשר לא תבוא ושתי לפני המלך אחשוורוש ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה וגו' וייטב הדבר בעיני המלך והשרים ויעש המלך כדבר ממוכן וגו' זכר את ושתי ואת אשר עשתה ואת אשר נגזר עליה (א, יט – כא. ב, א). היינו דאחר שלא באה ושתי וביזתה בעלה המלך אמר ממוכן דצריך להורגה ולהעבירה ממלכותה וליתנה לרעותה הטובה ממנה.

אבל באמת קשה דאם נעיין בכל דברי ממוכן נראה דלא הוזכר בדבריו כלל להרוג את ושתי, אלא דבר אחר אמר דרק יש להעביר מלכותה לרעותה הטובה ממנה, וממילא מניין לנו דמתה ושתי כלל.

ולפי זה גם צריך ביאור מהו דאמר הכתוב זכר את ושתי וכו' ואת אשר נגזר עליה, דמה נגזר עליה, הרי לא מצינו כאן גזירת מיתה עליה.

ובאמת זה אפשר לומר בפשיטות דנגזר עליה להעבירה ממלכותה, דממילא גם אם לא הרגוה מ"מ היה קשה לו לאחשוורוש שאין לו מלכה, ולכך אמרו לו יבקשו למלך נערות בתולות וכו', אבל אם נעיין בכל המפרשים לא נמצא אפי' אחד שיאמר דרק העבירו את ושתי ממלכותה ולא הרגו אותה.

כאן הוחבא גזירת המיתה ולא נכתב להדיא.

עוד קשה איך באמת העיזה ושתי פניה להחציף לו ולבזותו, וכי לא פחדה שיהרוג אותה אחשורוש על מרידה במלכות.

ומצד שני קשה דאיך יכול המלך כלל להרוג את המלכה, הרי לכאורה למלכה יש לה דין מלכה כמו שלמלך יש דין מלך, ואיך שייך שיהא המלך מצוה להורגה, הרי לכאורה כוחה שוה אל המלך.

ובפרט במלכה כושתי שהיא היתה בתו של מלך ורק מכוח אביה נעשה אחשורוש מלך, דזהו הרי מה שטענה לו ושתי וביזתה אותו, שאחשורוש היה עובד עם הסוסים וכל מה שעלה לגדולה היה מכוחה ומשום דאביה מלך היה, וממילא ודאי לא מסתבר שיהא לו לאחשורוש כוח להורגה, ואיך נגזר עליה גזירת מיתה כלל.

ואולי יש לומר דבאמת היה כאן שני חלקים בהצעת ממוכן כדת מה לעשות בושתי, דבתחילה אמר ממוכן דהיות ויש כאן ביזיון שעושה המלכה לבעלה המלך יש לעונשה על כך ולהעבירה מהיותה אשתו, ודבר זה יש לגזור על כל הנשים שמבזות בעליהן, לגרשם על ביזיון שלא יהיו עוד נשים של בעליהן, ומשום דכדי ביזיון וקצף.

רק דבמלכה כושתי אין פירושו של גירושיה מבעלה רק גירושין גרידא, אלא יש לזה עוד משמעות שבכך יעבירה מהיותה מלכה, ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה.

ואחר כל זה כיון שמעכשיו לושתי אין עוד מעמד של מלכה, ממילא יכול המלך

להוציא גזירת מלכות להורגה על שביזתה את המלך, וזהו הדבר מלכות שיצא מלפניו, וכפי שראוי לכל אדם המזה את המלך או ממרה את פיו, ומשום דמורד במלכות הוא.

ולכך גם אמר לעיל והיום הזה תאמרנה שרות פרס ומדי וכו', דגם בהם שייך דבר זה שחויז מגירושיהם גם יאבדו בכך מעמדם כשרות פרס ומדי.

וממילא בזה ניחא הכל, דלכך לא נאמר כאן להדיא הגזירת מיתה שנגזר על ושתי, כדי שלא יהא במשמע דאיכא כאן גזירה על כל הנשים המבזות בעליהן להורגן על כך, דזה לא יתכן וכנ"ל, ובהם באמת נגזר רק שיתגרשו מבעליהן על זה.

וממילא כבר לא קשה למה יהא נגזר עונש מות על כל המבזה את בעלה, דזה אינו.

ולפי זה גם ניחא למה הוטב הדבר בעיני השרים, דמצד אחד יהא להם רווח בכך שלא יהיו נשותיהם מבזות אותן, ומחשש שיגרשום ויאבדו מעמדם כשרות פרס ומדי, ומצד שני לא יהא להם סכנה בזה שיהרגו בנותיהם אם יבזו בעליהן, דהרי בנותיהן אינם נשות המלך כושתי, דממילא הגזירה עליהם יהיה רק שיגרשום, ועל כך לא הקפידו כלל.

ולפי זה גם ניחא הלשון שאמר הכתוב דבר מלכות ועל אף שגם איכא דבר מלכות שאינו על מיתה דווקא, לומר דגזירת המיתה שנגזר עליה לא בא כעונש על ביזיון לבעלה, דהרי בשאר נשים לא מצינו כן וכנ"ל, אלא דאחר שאינה מלכה ממילא ראוי לגזור עליה דבר מלכות כבכל מורד במלכות שהוא במיתה.

ולפי זה גם ניהא איך לא פחדה ושתי שיהרגנה אחשורוש והחציפה פניה אליו, דהרי היא סברה שהיות ומלכה היא וכוחה שוה אל המלך, ממילא לא יוכל המלך להורגה, אבל על זה לא חשבה שיעשו חוק בפרם ומדי לגרש כל אשה המבזה בעלה דממילא תאבד מעמדה מהיות מלכה, שבכך הוסלל דרכו של המלך להורגה על מרידה במלכות.

וממילא לפי זה גם ברור מה דאמר הכתוב ואת אשר נגזר עליה כפשוטו שנגזר עליה מיתה ולא רק שנאסרה עליו להיותה מלכה, וכפי שנתבאר בכל המפרשים.

רק דצריך ביאור לפי זה למה הקדים הכתוב לומר יצא דבר מלכות מלפניו, דהיינו גזירת מיתה, ורק אח"כ אמר הכתוב ויכתב בדתי פרם ומדי ולא יעבור על המשך הכתוב אשר לא תבוא ושתי וכו' ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה, דלפי מה דאמרנו הסדר הוא הפוך, דבתחילה מלכותה יתן המלך וכך ייגר על כל הנשים, ורק אח"כ איכא אפשרות להוציא עליה דבר מלכות.

ואולי יש לומר דהגם דההכרח הוא לעשות הסדר הפוך וכנ"ל, מ"מ כבר בתחילה אמר ממוכן להוציא דבר מלכות היינו ציווי להורגה, והגם דבעינן לכך גם להעבירה מן המלכות וכנ"ל, וכדי שכולם ישמעו ויראו מה קרה לושתי אחר שבזתה את בעלה המלך, והגם דעונש מיתה לא יהא שייך בכל הנשים וכנ"ל, מ"מ זה לבד מה שישמעו ממה שנגזר לבסוף על ושתי בשביל זה, יגרום להם ליתן יקר לבעליהן מגדול ועד קטן, אבל זה ודאי דלמעשה סדר הדברים על פי חוקי המדינה היה הפוך להעבירה ממלכותה ורק אח"כ להורגה.

השבוע פרשת כי תשא נתקבלה תרומה לעילוי
נשמת

**מרן שר התורה הגאון ר' חיים
שמריהו יוסף בן ר' יעקב ישראל
קנייבסקי זצוק"ל**

לרגל היארצייט החל בשבת

נלב"ע ט"ו אדר

פורים דמוקפין תשפ"ב

ת. נ. צ. ב. ה.

בברכה

מערכת חידושו של מקרא

יוצא לאור ע"י הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו, מחבר גליון 'דפירשנו' על הדף היומי,
קרית קרעטשניף רחובות.

להנצחות ולרשימת תפוצה וכן לכל ענייני הגיליון ניתן לפנות למס' פאלפון 0533132203
או למייל sh0533132203@gmail.com